

ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНА СКЛАДОВА У СТРУКТУРІ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Вашуленко Оксана Вікторівна, лабораторія початкової освіти

Формування читацької компетентності молодшого школяра передбачає емоційно-ціннісний розвиток учнів на уроках літературного читання. Під емоційно-ціннісним розвитком ми розуміємо цілеспрямоване формування системи значущих для особистості й суспільства ціннісних орієнтацій, розвиток її емоційно-почуттєвої сфери, умінь висловлювати оцінні судження, власне ставлення до себе, інших, світу, умінь оцінювати свої вчинки та вчинки інших, прищеплення загальнолюдських і національних цінностей. Реалізується це завдання через емоційно-ціннісну складову читацької компетентності.

Формуванню в учнів знань про цінності сприяє спеціально дібраний зміст навчального матеріалу з яскраво вираженим виховним потенціалом. Усвідомлення значення цінностей на уроках літературного читання відбувається у процесі бесіди, аналізу художнього твору; під час розкриття теми твору і створення власного висловлювання, переказу твору тощо.

З метою розвитку емоційно-почуттєвої сфери учнів доцільно, по-перше, раціонально використовувати «емоційний» потенціал навчального матеріалу, який подано у чинних підручниках з літературного читання (насамперед це робота над художнім твором, у процесі якої варто вчити учнів аналізувати власну почуттєву сферу, емоції героїв та автора твору); по-друге, матеріал підручника необхідно доповнювати додатковими завданнями, які сприятимуть розвиткові у молодших школярів емоцій і почуттів. Так, працюючи над твором, учням доцільно пропонувати запитання та завдання, спрямовані на розкриття емоційної сфери героїв твору, емоцій і почуттів автора та виявлення особистісного ставлення до прочитаного.

Формування оцінних суджень дітей у процесі художньо-мовленнєвої діяльності відбувається за такими етапами: сприймання художнього твору; розуміння змісту твору; усвідомлення дій і вчинків героїв; емоційний відгук на поведінку і вчинки героїв (співчуття, співпереживання, схвалення, засудження тощо); оцінно-етичні висловлювання дітей щодо поведінки і вчинків героїв; мотивація висловленої оцінки.

Таким чином, реалізація емоційно-ціннісної складової читацької компетентності здійснюється за такими напрямками: цілеспрямоване формування в учнів знань про цінності, усвідомлення їх значення для людських стосунків, повноцінного життя; розвиток емоційної і почуттєвої сфери учнів у процесі опрацювання курсу літературного читання; формування умінь висловлювати елементарні оцінні судження щодо прочитаного (прослуханого), уміння передавати це ставлення під час читання